

Przewozy do Ukrainy i Białorusi Czy Twoja polisa OCP daje Ci ochronę?

Jeszcze przed wojną w Ukrainie, większość z polskich zakładów ubezpieczeń nie obejmowała ochroną ubezpieczeniową przewozów do krajów Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP). Część udzielała ochrony w zakresie ograniczonym, a tylko nieliczne nie stawiały przewoźnikom i spedytorom takich ograniczeń. Wojna w Ukrainie i sankcje nałożone na Białoruś i Rosję niestety ograniczyły ochronę udzielaną nawet przez najbardziej liberalnych ubezpieczycieli.

Jak ocenić, czy zakład ubezpieczeń, w ramach zawartej umowy ubezpieczenia OCP, świadczy ochronę za szkody powstałe w czasie przewozów do Białorusi i Ukrainy?

Stosowne zapisy można znaleźć w:

- wyłączeniach i ograniczeniach ochrony ubezpieczeniowej zawartych w ogólnych warunkach ubezpieczenia i/lub w umowie ubezpieczenia
- zakresie terytorialnym i
- klauzulach dodatkowych,

zawartych w ogólnych warunkach ubezpieczenia (dalej o.w.u.) i/lub w umowie ubezpieczenia (polisie).

Wyłączenia i ograniczenia ochrony

Niektóre zakłady ubezpieczeń regulują to w postanowieniach zawartych w o.w.u. Można w nich znaleźć przeróżne konstrukcje zdaniowe, np.:

- ubezpieczenie nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczającego z tytułu szkód powstałych wskutek wszelkich następstw wojny,
- ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody powstałe wskutek działań wojennych,
- ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za następujące szkody powstałe wskutek siły wyższej rozumianej jako działania wojenne.

Przy braku takich postanowień w o.w.u. lub braku o.w.u., niektóre zakłady ubezpieczeń zapisują to bezpośrednio w umowach ubezpieczenia, np.:

- ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje roszczeń kierowanych do Ubezpieczonego z tytułu szkód powstałych wskutek działań wojennych.

Co do zasady, takimi zapisami zakłady ubezpieczeń nie wyłączają z ochrony przewozów do Ukrainy.

Z ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są jedynie szkody powstałe wskutek działań wojennych, a te są obecnie prowadzone we wschodniej części Ukrainy.

Zakres terytorialny

Zapisy umów ubezpieczenia OCP dotyczące zakresu terytorialnego są zazwyczaj klarowne i jednoznaczne. Na przykład:

- Europa z **wyłączeniem** Ukrainy oraz krajów Wspólnoty Niepodległych Państw,
- Europa bez WNP,
- Europa z wyłączeniem Rosji, Białorusi i Ukrainy.

Z powyższych przykładów, jedynie w drugim, zakład ubezpieczeń udziela ochrony ubezpieczeniowej za szkody powstałe na terytorium Ukrainy. Ukraina od 19 maja 2018 r. nie jest już bowiem członkiem Wspólnoty Niepodległych Państw.

Dość liberalnym podejściem wykazał się jeden z zakładów ubezpieczeń, który zastosował zasadę nie karania Ukrainy za zbrojną inwazję Rosji na ten kraj i wprowadzie wyłącza z ochrony Białoruś, Rosję i terytorium Półwyspu Krymskiego, ale jeżeli chodzi o Ukrainę, wyłącza jedynie dwa wschodnie obwody: doniecki i ługański.

Klauzule dodatkowe

W umowach ubezpieczenia można natknąć się na **Klauzulę sankcji i embarga**. Klauzula taka ogranicza ochronę ubezpieczeniową za szkody powstałe w towarach przewożonych z naruszeniem embarga i sankcji ekonomicznych lub handlowych – dotyczy niektórych krajów lub towarów.

Wiele zakładów ubezpieczeń wprowadziło **okolicznościowe klauzule dodatkowe**, które regulują kwestie ochrony ubezpieczeniowej przewozów do Białorusi i Ukrainy.

Należy jednak zwracać uwagę na treść tych klauzul i właściwie je interpretować. Niektóre posiadają bowiem bardzo złożoną konstrukcję, która daje pozór szerokiej ochrony, ale faktycznie ją ogranicza lub całkowicie eliminuje.

Przykład:

- uzgadnia się, że ochrona ubezpieczeniowa nie będzie świadczona w państwach lub obszarach, w których toczy się konflikt zbrojny.

Użyte w zdaniu magiczne „lub” nie daje jednak dużej swobody interpretacji treści tej klauzuli.

Skoro ochrona, ze względu na toczący się konflikt zbrojny nie jest świadczona w Ukrainie (całej), to nie może być świadczona też w tych obszarach Ukrainy, w których toczy się konflikt zbrojny.

W tym przypadku ubezpieczyciel nie świadczy ochrony na terytorium całej Ukrainy.

WNIOSEK

Przy ocenie zakresu ochrony ubezpieczeniowej należy brać pod uwagę zarówno wyłączenia znajdujące się w o.w.u. jak też zapisy dotyczące zakresu terytorialnego i klauzule znajdujące się w umowach ubezpieczenia OCP (polisach).

Przewozy do Ukrainy a polisa OCP

Część zakładów ubezpieczeń udziela ochrony ubezpieczeniowej za przewozy wykonywane do Ukrainy. Takie rozszerzenia są jednak uzyskiwane indywidualnie, co w dużej mierze wynika ze sprawności pośrednika ubezpieczeniowego.

Możliwe jest zatem uzyskanie ochrony przewozów wykonywanych do obwodów lwowskiego i wołyńskiego, a także do dalszych obwodów Ukrainy – granicą udzielanej ochrony jest zazwyczaj rzeka Dniepr.

Przewozy do Białorusi a polisa OCP

Z uzyskaniem ochrony ubezpieczeniowej przewozów wykonywanych do Białorusi jest jednak znacznie trudniej.

Większość zakładów ubezpieczeń wyłącza ochronę, powołując się na sankcje i embarga nałożone przez Unię Europejską na Białoruś i Rosję i zalecenia swoich centralnych guru.

Jest to o tyle absurdalne, że żadne sankcje i embarga, oprócz tych, które dotyczą dostaw określonych towarów i do określonych odbiorców, nie zabraniają dostaw towarów do Białorusi i Rosji.

Unijni przewoźnicy nie mogą dokonywać dostaw towarów do Rosji i w głąb Białorusi, gdyż wynika to z białoruskich ograniczeń, które były odpowiedzią na zakaz wykonywania przewozów towarów na terenie Unii Europejskiej przez rosyjskich i białoruskich przewoźników drogowych. Na zasadzie kompromisu, władze Białorusi dopuściły jedynie dostawy do przygranicznych centrów logistycznych oddalonych nie więcej niż 50 km od granicy z Polską.

Jak widać dostawy do Białorusi są realizowane przez polskich przewoźników, a zakłady ubezpieczeń, zamiast sankcji na Białoruś, nałożyły je na przewoźników, czyli swoich klientów.

Niektóre wykazały się jednak większym racjonalizmem i udzielają ochrony ubezpieczeniowej dla przewozów wykonywanych do Białorusi. Oczywiście dotyczy to przewozów leżących w granicach przepisów i możliwości przewoźników. Część ubezpieczycieli, którzy odcięli przewoźników od ochrony ubezpieczeniowej, zauważyła swoje „faux pas” i przywracają ochronę dla przewozów do przygranicznych białoruskich centrów logistycznych. Większość jednak uparcie reglamentuje ochronę i wyłącza z niej przewozy do całej Białorusi.

Jerzy Różyk

*ekspert ds. prawa przewozowego,
oceny ryzyka w transporcie
i ubezpieczeń transportowych*

*CDS Kancelaria Brokerska
www.cds-odszkodowania.info*